

Tárgymutató

Számok

1,3-biszfoszfoglicerát 180
 1,6-allolaktóz 300
 2,4-dinitro-fluorbenzol 330
 2-foszfoglicerát 105
 3-foszfoglicerát 103, 180
 3-hidroxiantranilát 137
 3-hidroxikinurenin 137
 5-aminoimidazol-4-karboxamid-
 ribonukleotid 234
 5-aminoimidazol-ribonukleotid 234
 5-formamidoimidazol-4-
 karboxamid-
 ribonukleotid 234
 6-foszfoglükonát 115
 5-foszforibozil- β -amin 231
 5-foszforibozil-1-pirofoszfát 227
 7-metilguanozin 256

A

ABC-transzpoter család 282
 abszolút konfiguráció 26
 acetaldehid 129
 acetyl-KoA 107
 acetyl-KoA acetyltranszferáz 124
 acetylcholin–nikotin receptor 311
 acetoacetát 124
 aceton 124
 addíciós reakció 80
 adenilát-cikláz 312
 adenin 51
 adenin-foszforibozil-transzferáz 236
 adenzin 147
 adenzin-monofoszfát 235
 adenzin-5'-foszfoszulfát 270

affinitás-kromatográfia 328
 agmatin 143
 aktív centrum 84
 aktív transzport 281
 alanin 129, 225
 alaninciklus 195
 aldózok 36
 α -hélix 34
 α -amiláz 110
 állati sejt 64
 allosztérikus enzimek 87
 allosztérikus gátlás 293
 almasav 184
 α -alanin 143
 α -aminoadipát 224
 α -aminoadipinaldehidsav 137
 α -keto- γ -metilvalerát 137
 α -ketoglutarát 132, 153
 α -oxidáció 124
 amfibolikus szint 151
 amilopektin 41
 amiloplasztisz 66
 amilóz 41
 aminocukor 38
 aminosav 128
 aminosav-analizátor 329
 aminosavak 26
 aminosavak bioszintézise 322
 aminosavak lebontása 124
 AMP 235
 anabolikus folyamatok 99
 anaplerotikus folyamat 155
 anaplerotikus reakció 150, 155
 antennakomplex 175
 antiport 279
 antranilsav 231
 apoenzim 84
 APS 270
 arabinóz operon 300
 archaeabaktériumok 63

argináz 132, 218
 arginin 132, 218
 argininoszukcinát 145
 aszparagin 129, 218
 aszparagin-szintetáz 218
 aszparaginsav 184, 218
 aszpartát 129
 aszpartát-aminotranszferáz 218
 aszpartát-kináz 322
 ATP-áz
     F-típusú 282
     P-típusú 282
     V-típusú 282
 ATP-áz enzim 166
 ATP-szulfuriláz 270
 attenuátor 301
 attenuátoros szabályozás 301
 autokatalitikus folyamat 184
 autotróf szervezetek 73, 172

B

bakterioklorofill 174
 β -redőzött lemez 34
 β -alanin 143, 150
 β -amiláz 110
 β -aminosavak 150
 β -galaktozidáz 299
 β -hidroxi- β -metil-glutaril-KoA 212
 β -hidroxi- β -metilglutaril-KoA 124, 137
 β -metilkrotonil-KoA 137
 β -oxidáció 115, 117
 bioelemek 24
 biogén aminok 137
 biokatalizátorok 84
 biológiai evolúció 23
 biológiai féléletidő 76
 biomolekulák 25
 biotin 94, 155

B₁₂-vitamin 95**C**

Calvin-ciklus 180, 321

cellobióz 41

cellulóz 41, 110, 272

centrális dogma 258

ceramid 48, 206

cerebrozid 48

chiptechnológia 342

ciklikus AMP 53

ciklus

alanin- 195

Calvin-ciklus 321

citrátciklus 151, 320

Cori- 195

Hatch–Slack- 184

pentóz-foszfát 171, 318

cink-ujj 305

cisz-akonitát 153

cisztationin- β -liáz 220

cisztein 129, 225

cisztein-szulfinsav 129

citidin 150

citokrómok 93, 160

citoszkeleton 66

citozin 51

citrát 151

citrát-KoA 151

citrátciklus 151, 320

citrullin 145

Cori-ciklus 195

Cori-észter 101

Crassulacean sav 184

crossing over 250

C3-as út 180

C4-es út 184

DD- β -hidroxibutirát 124

dabzil-klorid 330

danzil-klorid 330

dekarboxilezés 137

dermatán-szulfát 44

dezaminálás 126

dezoxicukor 38

dezoxiribonukleinsav 53

elsődleges szerkezete 53

másodlagos szerkezete 56

harmadlagos szerkezete 57

negyedleges szerkezete 57

diacilglicerín 314

dialízis 327

diaminopimelát 224

dihidrouridin 51

dihidroxiaceton-foszfát 101, 181

[5-(dimetilamino)naftalin-1-szul-

fonil]-klorid

330

[4-(4-dimetilaminofenilazo)ben-

zolszulfonil]-klorid

330

direkt oxidáció 126

diszacharidok 40

redukáló 40

diterpén 51

DNS 147

dopamin 143, 144

E

E-vitamin 51

ejkozánoidok 49

elasztáz 295

elektrontranszport lánc 160

elektrontranszportlánc 177

élet-definíció 20

életkritériumok 20

eliminációs reakció 78

ELISA 332

elsődleges sejtfal 272

elsődleges szerkezet 33

Emden–Meyerhof út 101

endocitózis 288

endoplazmatikus retikulum 66

enzim

ATP-áz 166

enzimek 84

allosztériku - 87

enzimindukció 299

enzimrepresszió 300

eritróz-4-foszfát 115, 182

erjedés 99

esszenciális 29

esszenciális aminosav 133, 215

etanol 106

éter-foszfolipidek 48

eukarióta sejt 63

exoglükózidáz 110

exon 256, 305

F

F-típusú ATP-ázok 282

FAD 90, 160

farnezil-pirofoszfát 212

fehérjék 25

fibrilláris 35

globuláris 35

kéntartalmú 160

vastartalmú 160

fehérjék lebontása 124

felépítő folyamatok 99

feltöltő reakció 150, 155

fenilalanin 133, 227

fenilalanin-hidroxiláz 133

fénylégzés 186

fénysebesség 174

fényszakasz 174

feofitin a 177

fermentáció 99

ferredoxin 178

fibrilláris fehérjék 35

fikobilinek 174

fitosztingozin 48

flavin-adenin-dinukleotid 90,

160

flavin-mononukleotid 128

formilglicinamid-ribonukleotid

234

foszfatidiletanolamin 203

foszfatidilglicerín 206

foszfatidilinozít 48, 206

foszfatidilkolin 203

foszfatidilszerin 203

foszfatidsav 203

foszfoenolpiruvát 105

foszfoglicerát-dehidrogenáz 224

foszfogliceridek 48

foszfolipáz C 312

foszfolipidek 48, 203

foszfoszerin-foszfatáz 224

fotolitotróf 73

fotolízis 176

fotoorganotróf 73

fotorespiráció 186

- fotoszintetikus foszforilezés 176
 fotoszintézis 99, 172
   - sötétszakasza 180
 fruktóz-1,6-biszfoszfát 101
 fruktán 41
 fruktóz 111
 fruktóz-1-foszfát 101
 fruktóz-6-foszfát 101, 111, 181
 fruktóz-1,6-biszfoszfát 181
 fumarát 154
 fumaril-acetoacetát 137
 fumársav 147
 furanóz 36
- G**
- G-fehérjék 312
 GABA 143
 galaktóz 111
 galaktóz-1-foszfát 111
 galaktozil-transzferáz 294
 γ -aminovajsav 143
 γ -glutamil-foszfát 218
 γ -glutamil-kináz 218
 gamma-glutamil ciklus 287
 gangliozid 48
 gátlás
   allosztérikus 293
   nem versengő 292
   unkompetitív 292
   vegyes típusú 293
   versengő 292
 genetikai kódszótár 258
 geranil-pirofoszfát 212
 glaktóz operon 300
 glicerin 117
 glicerin-kináz 117
 glicerin-3-foszfát –
   dihidroxiaceton-foszfát
   inga 168
 gliceraldehid-3-foszfát 101,
   180
 glicerinsav-3-foszfátból 224
 glicerinsav-1,3-biszfoszfát 103
 glicin 129, 224
 glicinamid-ribonukleotid 231
 glikogén 41, 110
 glikogénszintézis 189
 glikolipid 49
 glikolízis 101, 315
 glikozidos OH-csoport 36
 glikozilfoszfadilinozit 275
 glioxilát 157
 glioxilátciklus 157
 glioxiszóma 66, 157
 globuláris fehérjék 35
 glukagon 316
 glükán 41
 glükogén 128
 glükoneogenezis 192, 315
 glükóz-1-foszfát 101, 111, 181
 glükóz-6-foszfát 101, 171, 181
 glutamát-dehidrogenáz 215, 218
 glutamát-szintáz 215, 218
 glutamin 132, 218
 glutamin- γ -aldehidsav 218
 glutamin-szintetáz 215, 218
 glutation 29
 GMP 236
 GOGAT 215
 Golgi-készülék 66
 Golgi-komplex 66
 Gram-negatív baktériumok 273
 Gram-pozitív baktériumok 273
 gramicidin A 280
 granum 172
 guanin 51
 guanozin 147, 150
 guanozin-monofoszfát 236
- H**
- Harden–Young-észter 101
 harmadlagos szerkezet 35
 Hatch–Slack-ciklus 184
 hélix-hurok-hélix 305
 hélix-kanyar-hélix 305
 hemicellulóz 272
 heparin 44
 heteropoliszacharidokat 41
 heterotróf élőlények 73, 172
 hialuronsav 44
 hidrogén körforgalma 73
 hidrolázok 89
 hidrolízis 82
 hipoxantin 51, 147
 hipoxantin-guanin-foszforibozil-
   transzferáz
   236
 hírvivő RNS 59, 260
 hisztamin 137, 143, 144
 hisztidin 132, 227
 homopoliszacharidok 41
 homoszerin-acil-transzferáz 220
 hordozófehérje 279
 húgysav 145, 150
 hüvelyparenchima sejt 184
- I**
- immunelektroforézis 328
 inga
   glicerin-3-foszfát –
     dihidroxiaceton-foszfát
     168
     malát–aszpartát 168
 inozin 147
 inozin-monofoszfát 235
 inozit-1,4,5-triszfoszfát 314
 intron 256
 intronok 305
 inulin 41
 inzulin 30, 316
 ioncserés kromatográfia 328
 ionofórok 280
 izocitrát 153
 izoelektromos pont 29, 327
 izoenzim 297
 izoleucin 133, 220
 izomerázok 89
 izomerizációs reakció 80
 izopentenil-pirofoszfát 212
 izopropiltiogalaktozidnak 300
 izovaleril-KoA 137
 izozim 297
- K**
- kadaverin 137, 143
 karbamid 145, 150
 karbamoil-foszfát 145
 karboxiláto-aminoimidazol-
   ribonukleotid
   234
 karboxipeptidáz 295
 kardiolipin 48, 206

- karnitin 117
karotinoidok 51, 174
katabolikus folyamatok 99
katalitikus hely 85
kefalin 48, 203
keményítő 41, 110
kémiai evolúció 22
kemiorganotróf 73
kemiozmotikus elmélet 164
kemolitotróf 73
kemoton elmélet 20
kén körforgalma 75
kéntartalmú fehérjék 160
keratán-szulfát 43
ketogén 128
ketogenezis 124
ketontestek 124
ketózok 36
kiegészítő reakció 155
kimotripszin 295
kinurenin 137
kis nukleáris RNS 59
kisózás 326
kitin 42, 274
klorofill 174
kloroplasztisz 66, 172
kódszótár 258
koenzim 84
koenzim-A 95
koenzim-Q 90, 160, 161
koenzimek 90
koleszterin 206, 212
kondroitin-6(4)-szulfát 43
konfiguráció
abszolút 26
relatív 26
konstitutív enzim 298
korizmát 227
köszvény 150
kötőhely 85
kotranszport 279
középső lamella 272
kozmid 336
kromatin 66
kromatográfia
affinitás- 328
ioncserés 328
- L**
L-fukóz 44
L-malát 154
lac-operon 299
laktát 106
laktát-dehidrogenáz 297
laktóz 41, 188
laktóz-szintetáz 294
lanoszterin 212
lebontási folyamatok 99
lecitin 48, 203
légzés 99
leucin 137, 225
leucin-cipzár 305
leukoplasztisz 66
leukotriének 49
liázok 89
ligand
aktivátor 301
gátló 301
ligázok 89
lignin 272
linolénsav 202
linolsav 202
lipidek 25
lipidek lebontása 115
lipolízis 117
liponsav 93
lizin 137, 224
lizozóma 66
lizozómális fehérjebontás 307
- M**
makroelemek 24
malát-aszpartát inga 168
maleilacetoacetát 137
maltóz 40, 188
mannán 41
mannóz 111
mannóz-6-foszfát 111
másodlagos kötés 35
másodlagos sejtfal 272
másodlagos szerkezet 33
Maxam–Gilbert-szekvenálás
341
megkettőződés 241
membrán
tilakoid- 172
- messenger RNS 59, 260
metilmalonil-KoA 133
metionin 132, 218
metionin-szintáz 220
mezofill sejt 184
mikroelemek 24, 25
mitokondrium 66, 151
molekuláris biológia centrális
dogmája 258
monocisztronos 59, 254
monoszacharidok 36
monoterpén 51
mRNS 59, 260
murein 272
mutarotáció 36
- N**
N-acetyl-D-glükózaminból 272
N-acetilmuraminsavból 272
N-formilkinurenin 137
N-formilmetionin 264
N-formimidoilglutamát 132
N-karbamoil- β -alanin 150
NAD⁺ 160
NAD⁺ 90
NADP⁺ 90
nátrium–kálium pumpa 284
negyedleges szerkezet 35
nem versengő gátlás 292
Nernst-egyenlet 277
Neuberg-észter 101
neutrális zsírok 115
nikotinsavamid-adenin-
dinukleotid 90,
160
nikotinsavamid-adenin-
dinukleotid-foszfát
90
ninhidrin 329
nitrogén körforgalma 73
Northern-blot technika 342
növényi sejt 64, 66
növényi sejtfal 272
nukleinsavak 25
elsődleges szerkezete 53
nukleofil szubsztitúciós reakció
78
nukleoid 64

- nukleolusz 64
 nukleotidok bioszintézise 324
 nukleusz 64
*N*¹-acetilspermidin 144
*N*¹-acetilspermin 144
*N*⁵,*N*¹⁰-metilén-THF 129
- O**
- O*-acetilszerin 225
O-szukcinilhomoszerin 220
 Okazaki-fragmentum 243
 olajok 46, 115
 olajsav 201, 202
 oldallánc 29
 ω-oxidáció 124
 operon modell 299
 ornitin 132, 218
 ornitin-δ-aminotranszferáz 218
 ornitinciklus 145
 ősbaktériumok 63
 oxálacetát 151
 oxálszukcinát 153
 oxidációs-redukciós reakció 81
 oxidatív dezaminálás 126
 oxidatív foszforilezés 163
 oxidoreduktázok 89
 oxigén körforgalma 73
 oxitocin 30
- P**
- p-hidroxifenilpiruvát 133
 P-típusú ATP-ázok 282
 palmitinsav 120, 171
 palmitolajsav 201
 palmitoleinsav 202
 páratlan szénatomszámú zsírsavak 122
 Pasteur-effektus 171
 passzív transzport 279
 pektin 42, 110, 272
 pentóz-foszfát ciklus 111, 171, 318
 peptidek 29
 peptidil-prolil-izomeráz 270
 peptidkötés 29
 peptidoglikán 272
 permeáz 300
 peroxiszóma 66, 123
 peroxiszómális β-oxidáció 117
 pH 69
 piranóz 36
 piridoxál-foszfát 94, 126
 pirimidinbázisok 51
 pirimidinbioszintézis 324
 pirofoszforiláz 263
 pirrolin-5-karboxilát-reduktáz 218
 piruvát 101, 106
 Planck-féle állandó 174
 plasztocianin 177
 plasztokinon 177
 plazmalogén 48
 poliaminok 143
 policisztronos 59
 poliszacharidok 41, 110
 poliszóma 253
 poliubikvitinizáció 307
 prebiológiai evolúció 23
 prefenát 231
 prenilcsoport 275
 Pribnow-box 253
 prokarióta 63
 prolin 132, 218
 propionil-KoA 133
 prosztaglandinok 49
 proteaszóma 307
 proteaszómás fehérjebontás 307
 protein-diszulfid-izomeráz 270
 pszeudouridin 51
 purinbázisok 51
 purin bioszintézis 324
 purinnukleotid-ciklus 150
 putreszcin 137, 143
- Q**
- Q-ciklus 161
- R**
- reakció
 addíciós - 80
 eliminációs - 78
 hidrolízis 82
 izomerizációs - 80
 nukleofil szubsztitúciós - 78
 oxidációs-redukciós - 81
 redukáló diszacharidok 40
 relatív konfiguráció 26
 replikáció 241
 repliszóma 241
 restrikciós-endonukleáz 335
 restrikciós enzim 251
 ribonukleinsav 53, 147
 elsődleges szerkezete 53
 másodlagos szerkezete 59
 harmadlagos szerkezete 59
 negyedleges szerkezete 59
 hírvivő - 59, 260
 kis nukleáris - 59
 messenger - 59, 260
 riboszómális - 58
 small nuclear - 59
 transzfer - 58, 261
 ribonukleotid-reduktáz 238
 riboszóma 63, 66, 260
 riboszómális RNS 58
 ribóz-foszfát-pirofoszfokináz 231
 ribóz-1-foszfát 147
 ribóz-5-foszfát 115
 ribozim 61
 ribulóz-5-foszfát 115
 ribulóz-1,5-biszfoszfát 180
 Rieske-centrum 160
 RNS 147
 Robinson-észter 101
 rubisco 180
- S**
- S*-adenozilmetionin 132
 Sanger-féle szekvenálás 338
 sejtfa 63
 sejthártya 63, 64
 sejtmag 64
 Shine-Dalgarno-szekvencia 261
 sikimát 227
 small nuclear RNS 59
 sötétszakasz 174
 Southern-blot technika 342
 spermidin 137, 143
 spermin 137, 143
 splicing 305
 standard szabadentalpia-változás 72
 Staphylococcus aureus 273

Sz

szabadenergia 71
szabadentalpia 71
szacharopin 137
szacharóz 41, 111, 188
szedoheptulóz-7-foszfát 115, 182
szedoheptulóz-1,7-biszfoszfát 182
szekvenálás
    Maxam–Gilbert 341
    Sanger-féle 338
szénhidrátok 25, 36
szén körforgalma 73
szénsavanhidráz 280
szerin 129, 224
szerin-foszfatid 48
szerinacetyl-transzferáz 271
szerkezet
    elsődleges 33
    harmadlagos 35
    másodlagos 33
    negyedleges 35
szerotonin 143, 144
szervek 67
szeszkviterpén 51
szfingolipidek 48
szfingomielin 48
szfingomielinek 48
szfingozin 48, 206
szignálhipotézis 269
szimport 279
szinonim tripletek 258
szkvalén 212
szövetek 67
szteránváz 51
szteroidhormonok 304
szteroidok 51
sztróma 172
szukcinát 154
szukcinát-dehidrogenáz 292
szukcinil-KoA 133, 154
szulfanilpiruvát 129
szulfát 129
szulfit 129
szulfit-reduktáz 270

T

Tankó–Robinson-észter 101
teichoinsav 273
tejsav-dehidrogenáz 297
telítetlen zsírsavak β -oxidációja 120
telített zsírsavak β -oxidációja 117
telomeráz 248
terminális oxidáció 160
termodinamika
    első főtétele 71
    második főtétele 71
terpének 51
    di- 51
    mono- 51
    szeszkv- 51
    tetra- 51
    tri- 51
tetrahidrofolsav 95
tetraterpén 51
tiamin-pirofoszfát 94
tilakoidmembrán 172
timidilát-szintáz 240
timidin 150
timin 51
tiorodoxin 238
tiramín 137, 143
tirozín 133, 227
többszörösen telítetlen zsírsavak β -oxidációja 120
transzacetiláz 300
transzaciláz 218
transzaminálási 126
transzferázok 89
transzfer RNS 58, 261
transzformiláz 264
transzport
    aktív 281
    passzív 279
transzport-antibiotikumok 280
transzverzió 250
tranzíció 250
treonin 129, 218
trietil-amin-oxid 145
trigliceridek 46, 115
tripszin 295

tripszinogén 295
triptamin 137, 143
triptofán 137, 231
triptofán operon 300
triterpének 51
tus fehérje 246

U

ubikinon 51
ubikvitin 307
UDP-galaktóz 111
uniport 279
unkompetitív gátlás 292
uracil 51
urea 145
uridin 150

V

V-típusú ATP-ázok 282
vakuólum 66
valin 133, 225
valinomicin 280
vastartalmú fehérjék 160
vazopresszin 30
vegyes típusú gátlás 293
vércsoport 44
versengő gátlás 292
vesekő 150
viaszok 46
vízmolekula 68

W

Western-blot technika 334

X

xantin 51, 147
xantozin 147
xilán 110
xilulóz-5-foszfát 115, 182

Z

Z-séma 176

Zs

zsírok 46
zsírsavak 44
zsírsavbioszintézis 319
zsírsavlebontás 319